

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Наталія Анатоліївна ФЕДОСЕНКО,

*канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри права,
Гуманітарно-правовий факультет Національного
аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського
"Харківський авіаційний інститут"*

Данило Анатолійович ПИВОВАР,

*студент гуманітарно-правового факультету 081
спеціальності, Гуманітарно-правовий факультет
Національного аерокосмічного університету
ім. М. Є. Жуковського
"Харківський авіаційний інститут"*

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Указом Президента України від 24.02.2022 р. №64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України від 24.02.2022 р. №2102-IX, в Україні введений воєнний стан [1]. В умовах воєнного стану сфера виконавчого провадження зазнала певних змін. Разом з цим, навіть в умовах воєнного стану судові рішення мають виконуватись.

Так, Верховною Радою України внесено зміни та доповнення до ряду Законів України та прийнято чимало нових. Зокрема, такі зміни не оминули і правовідносини у сфері виконавчого провадження, у зв'язку з чим пропонується розглянути питання, як у воєнний час відбувається виконання судових рішень, у тому числі у цивільних справах [2].

Відомо, що з початком дії в Україні воєнного стану робота автоматизованої системи виконавчого провадження (АСВП) була зупинена. Державне підприємство "Національні інформаційні системи" тимчасово заблокувало доступ до АСВП та Єдиного реєстру боржників для недопущення будь-яких несанкціонованих дій з інформацією, що міститься в зазначених реєстрах. Зупинення роботи реєстрів, в свою чергу, зупинило здійснення й виконавчих дій.

В свою чергу, наказом Міністерства юстиції України від 04.04.2022 №1310/5 "Деякі питання доступу до автоматизованої системи виконавчого провадження та Єдиного реєстру приватних виконавців України у період воєнного стану" врегульовано питання підключення виконавців до АСВП в умовах воєнного стану. Державні виконавці, які розташовані на територіях підконтрольних Україні та де не проводяться бойові дії, на теперішній час працюють в звичайному режимі, але з певними обмеженнями [3].

26.03.2022 набув чинності Закон України "Про внесення змін до розділу XIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про виконавче провадження" від 15.03.2022 (далі - Закон)[4].

Щодо виконання судових рішень про стягнення аліментів на час дії воєнного стану на території України змінено порядок оплати аліментів. Так, у

випадку виконання рішень про стягнення аліментів, підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи - підприємці, які здійснюють відрахування з заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника, перераховують стягнуті кошти на визначений у заяві або зверненні стягувача рахунок, а у разі відсутності реквізитів рахунка стягувача - на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, приватного виконавця. До внесення вищевказаних змін, відрахування сплачувались тільки на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця.

Звертаємо увагу, що новий Закон забороняє відкриття виконавчих проваджень та вжиття заходів примусового виконання рішень на території адміністративно-територіальних одиниць, які тимчасово окуповані внаслідок військової агресії Російської Федерації, у період такої окупації.

Отже, враховуючи відсутність на непідконтрольній території у державних виконавців доступу до АСВП та дію нового Закону, відкрити виконавче провадження (навіть якщо це стягнення аліментів) на окупованій території наразі неможливо. Однак, прийняті вищевказаним Законом зміни не забороняють нараховувати та стягувати неустойку за прострочення сплати аліментів. Тож стягувач матиме цілком законне право звернутися в майбутньому до суду та отримати судове рішення про стягнення пені в порядку ст. 196 СК України. Враховуючи те, що аліменти на утримання дитини є гарантією виконання кожним з батьків свого обов'язку забезпечувати дитину, боржникам доцільно сплачувати аліменти добровільно та не ухилятися від свого обов'язку про сплату аліментів. До того ж, після закінчення воєнного стану подати копії квитанцій про сплату до відповідних органів виконавчої служби для уникнення стягнення пені за несвоєчасну сплату аліментів.

Також, з тих чи інших обставин, певна частина громадян мають тягар з *іпотечних зобов'язань*. У зв'язку з проведенням на території України бойових дій, багато громадян втратило роботу, залишилися без житла чи змушені були переїхати до інших міст чи держав. Для захисту іпотекодавців прийнято Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану" від 15.03.2022 № 2120-ІХ., яким доповнено розділ VI Прикінцевих положень Закону України "Про іпотеку" пунктом 5² щодо застосування предмету іпотеки в воєнний час [5].

Так, у період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування щодо нерухомого майна, що належить фізичним особам та перебуває в іпотеці за споживчими кредитами, зупиняється дія таких норм закону, як реалізація права іпотекодержателя на набуття права власності на предмет іпотеки (ст. 37); реалізація права іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки (ст. 38); виселення мешканців із житлових будинків та приміщень, переданих в іпотеку, щодо яких є судові рішення про звернення стягнення на такі об'єкти (ст. 40); реалізація предмета іпотеки на електронних торгах (ст. 41, 47).

Окрема увага звертається на виконавчі провадження, *стягувачами за якими є громадяни, юридичні особи країни агресора*. Так, відповідно до розділу XIII Прикінцевих та перехідних положень Закону України "Про

виконавче провадження”, який доповнено пунктом 10², до набрання чинності законом щодо врегулювання відносин за участю осіб, пов’язаних з державою-агресором, зупиняється вчинення виконавчих дій, забороняється заміна стягувачів у виконавчих діях, стягувачами за якими є країна агресор та всі пов’язані з нею особи, окрім тих які проживають на території України на законних підставах, та юридичних осіб, створених та зареєстрованих відповідно до законів України.

Отже, враховуючи вищевикладене, воєнний стан в Україні визначив й деякі тимчасові зміни у сфері виконавчого провадження, які, як передбачається, діятимуть до припинення або скасування воєнного стану на території України з метою ефективного захисту національних та суспільних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”: Закон України від 24.02.2022 № 2102-IX. *Голос України* від 24.02.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення 08.05.2022)

2. Про виконавче провадження: Закон України від від 02.06.2016 № 1404-VIII. *Голос України* від 05.07.2016 № 122-123.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення 08.05.2022)

3. Деякі питання доступу до автоматизованої системи виконавчого провадження та Єдиного реєстру приватних виконавців України у період воєнного стану: Наказ Міністерства юстиції України від 04.04.2022 № 1310/5. *Офіційний вісник України* від 05.04.2022 № 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-22#Text> (дата звернення 08.05.2022).

4. Про внесення зміни до розділу XIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про виконавче провадження”: Закон України від 15.03.2022 № 2129-IX. *Голос України* від 25.03.2022 № 66. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2129-20#Text> (дата звернення 08.05.2022).

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2120-IX. *Голос України* від 17.03.2022 № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення 08.05.2022).